

Návrhy na úpravu a doplnění právních předpisů a norem

Konečný uživatel výsledků: **Energetický úřad České republiky**

Masarykovo náměstí 5

586 01 Jihlava

Název projektu: Dopracování a vyhodnocení sektorových metodik hodnocení efektivity investic v regulovaných sektorech energetiky včetně návrhu a zpracování komplexního rámce, úprav souvisejících legislativních předpisů a aktualizace strategických koncepčních dokumentů

Číslo projektu: TIRDERU812MT13

Řešitel projektu: Taures, a.s., Opletalova 1055/55, 11000 Praha 1

Doba řešení: 1.11.2021 – 31.12.2021

Důvěrnost a dostupnost: důvěrné

Informace o autorském týmu:

Ing. Martin Apko

Mgr. Hanuš Beran

Ing. Pavel Kohout

Ing. Vladislav Klouček

Ing. Bohumil Čížek

Další informace o projektu:

Cílem projektu je navrhnout komplexní metodiku hodnocení efektivity investic v teplárenství, elektroenergetice a plynárenství. Současná etapa projektu je zaměřená na finalizaci návrhu metodiky, její ověření a následnou certifikaci.

Obsah

1	ROZSAH A CÍL DOKUMENTU	4
2	POUŽÍVANÉ ZKRATKY	4
3	SEZNAM ZDROJŮ	5
4	METODIKA ZPRACOVÁNÍ ÚKOLU	5
5.	PRÁVNÍ DOKUMENTY S RELEVANCÍ K PROJEKTU	6
5.1.	EVROPSKÉ LEGISLATIVNÍ PŘEDPISY A ZÁVAZNÉ DOKUMENTY	6
5.2.	IDENTIFIKACE PRÁVNÍCH NOREM ČR S RELEVANCÍ K PROJEKTU	13
5.3.	ELEKTROENERGETIKA.....	14
5.4.	PLYNÁRENSTVÍ	18
5.5.	TEPLÁRENSTVÍ.....	21
6.	NÁVRH NA AKTUALIZACI PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A NOREM	23
6.1.	VARIANTY IMPLEMENTACE.....	23
6.2.	IMPLEMENTACE NA BÁZI DOBROVOLNOSTI (TESTOVACÍ FÁZE)	24
6.3.	PLNÁ IMPLEMENTACE VČETNĚ STANOVENÍ POVINNOSTÍ ÚČASTNÍKŮ TRHU	25
7.	ZÁVĚR	28

1 Rozsah a cíl dokumentu

Tento dokument obsahuje část řešení podle zadání ve výzvě do minitendru č. 13 v souladu s uzavřenou Rámcovou dohodou o poskytnutí podpory č. 2019905 ze dne: 14. 03. 2019 se zaměřením na návrh doplnění a/nebo úprav legislativních předpisů a norem.

2 Používané zkratky

CEER	- Rada evropských energetických regulátorů
ČR	- Česká republika
ENTSO-E	- Asociace evropských provozovatelů přenosových soustav
ERÚ	- Energetický regulační úřad
EU	- Evropská unie
EU DSO	- Asociace evropských provozovatelů distribučních soustav
EZ	- Energetický zákon (458/2000 Sb.)
HDP	- Hrubý domácí produkt
ICT	- informační a komunikační technologie
MPO	- Ministerstvo průmyslu a obchodu
OZE	- obnovitelné zdroje energie
PDS	- Provozovatel distribuční soustavy
PPS	- Provozovatel přenosové soustavy
TAČR	- Technologická agentura ČR
VN	- Vysoké napětí
VVN	- Velmi vysoké napětí

3 Seznam zdrojů

Číslo	Autor	Název	Rok vydání
1	EK	Balíček Čistá energie pro všechny Evropany	2018-19
2	EK	Zelená dohoda pro Evropu	2020
3	EK	Balíček Fit for 55	2021
4	MPO	Energetický zákon (zákon č. 485/2000 Sb.)	2000
5	ERÚ	Vyhláška č. 554/2020 Sb. o regulačním výkaznictví	2020
6	ERÚ	Zásady cenové regulace pro regulační období 2021-2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující	2019
7	ERÚ	Cenová rozhodnutí ERÚ pro sektor teplárenství	

4 Metodika zpracování úkolu

V rámci zpracování této části projektu jsme identifikovali relevantní právní dokumenty EU a České republiky, které mohou mít dosah na plánování investic v energetických sektorech. Po výčtu těchto právních předpisů jsme analyzovali tyto dokumenty a identifikovali části, které souvisejí s předmětem projektu – tj. s implementací certifikované metodiky hodnocení efektivity investic v energetických sektorech.

Výsledkem této části projektu je vyhodnocení potřeby úpravy identifikovaných právních předpisů a v případě, že je úprava vyžadována, uvedení znění návrhu doplnění nebo úpravy ve variantním přístupu k implementaci.

5. Právní dokumenty s relevancí k projektu

5.1. Evropské legislativní předpisy a závazné dokumenty

Z pohledu evropské legislativy jsou pro projekt relevantní zejména nařízení a směrnice EU, které tvoří součást balíčku Čistá energie pro všechny Evropany (z let 2018 a 2019) a dále definující evropské síťové kodexy (kodexy sítě a rámcové pokyny z let 2016 a 2017). Nově má pak vliv na budoucí vývoj investic Zelená dohoda pro Evropu (European Green deal) a další připravované kroky k ochraně klimatu – Fit for 55, dále zpřísňující některá kritéria.

Balíček Čistá energie pro všechny Evropany

Balíček Čistá energie pro všechny Evropany tvoří 8 legislativních předpisů, ze kterých lze považovat jako relevantní k projektu následující:

- Směrnice 2018/844 o energetické náročnosti budov,
- Nařízení 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti,
- Směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z OZE,
- Směrnice 2018/2002 o energetické účinnosti,
- Nařízení 2019/941 o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky,
- Nařízení 2019/943 o vnitřním trhu s elektřinou,
- Směrnice 2019/944 o společných pravidlech vnitřního trhu s elektřinou.

Následně pro každý předpis uvádíme jeho cíle, priority a dopady.

Směrnice o energetické náročnosti budov (2018/844 EU)

Cílem je snižování energetické spotřeby v budovách a snižování emisí CO₂, protože budovy jsou odpovědné přibližně za 40 % energetické spotřeby EU a 32 % emisí. Snižování spotřeby má být dosaženo pomocí nových energeticky efektivnějších technologií. Prioritami této směrnice jsou:

- ustanovení dlouhodobé strategie renovace budov a výměnu zdrojů, které povedou k dekarbonizaci a významným úsporám energie,
- podpora finančních mechanismů a pobídek pro renovaci,
- inovace a nové technologie, využití inteligentních systémů v budovách,
- podpora přírodního řešení (využití městské zeleně, zelených střech či stěn).

Dopady této směrnice budou:

- pokles spotřeby domácností, které nyní tvoří v EU kolem 40 % odběru ze sítě,
- změny způsobu řízení elektrizační soustavy v důsledku zavádění obnovitelných decentralních zdrojů a zavádění nových inteligentních prvků do domácností i soustavy.

Pro PDS v elektroenergetice je zvláště významný článek 8 směrnice, který se týká technických systémů budov, elektromobility, ukazatelů připravenosti budov pro chytrá řešení a energetické náročnosti budov a vyžádá si související investice. V oblasti elektromobility se pak členským státům konkrétně předepisuje:

- instalace dobíjecí stanice a souvisejících vedení u nových či zásadněji renovovaných budov – jiných než obytných – s více než 10 parkovacími místy, a to nejméně pro každé páté parkovací místo,
- instalace vedení pro dobíjecí stanice u nových či zásadněji renovovaných obytných budov s více než 10 parkovacími místy, a to nejméně pro každé parkovací místo (tak, aby později byla umožněna instalace dobíjecí stanice),

- stanoví požadavky na instalaci minimálního počtu dobíjecích stanic „do všech jiných než obytných budov s více než 20 parkovacími místy“ (do 1. ledna 2025).

Nařízení o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu (2018/1999 EU)

Cílem nařízení je implementace organizačně technických a politických nástrojů tak, aby energetická unie dosáhla svých cílů. Nepřímým dopadem je povinnost vlády vytvářet a aktualizovat Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu, který má zajistit konzistenci národní strategie s energetickou unií EU, s jasně stanoveným časovým harmonogramem.

Směrnice o podpoře využívání energie z OZE (2018/2001 EU)

Cílem směrnice je stanovení společného rámce pro podporu energie z OZE a dosažení celkového podílu energie z OZE na 32 % z hrubé konečné spotřeby energie Unie v roce 2030. Prioritami této směrnice jsou:

- stanovení závazného cíle EU pro celkový podíl OZE na konečné hrubé spotřebě – po 1. 1. 2021 nesmí být podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v jednotlivých členských státech nižší než jejich základní podíl stanovený pro rok 2020 (ten je pro ČR 13 %),
- pravidla finanční podpory elektřiny z OZE,
- využití OZE ve vytápění a chlazení,
- podpora OZE v dopravě,
- regionální spolupráce mezi státy v oblasti OZE,
- kritéria udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů,
- ustanovení Jednotných kontaktních míst pro koordinaci projektů OZE (udělování licencí, informací o procesu, podmínkách atd.) a vydávání manuálů pro developery OZE, pro malé výrobce a samospotřebitele,
- zjednodušení procesu udělování licencí a připojování do sítě a zajištění práv zejména malým výrobcům OZE,
- implementace „společenství pro obnovitelné zdroje“,
- rozvoj infrastruktury přenosové a distribuční soustavy, inteligentních sítí, skladovacích zařízení a propojení s cílem dosáhnout do roku 2030 cíle 15 % propojení elektrizačních soustav v zájmu zvýšení technicky a ekonomicky dostupné úrovně energie z obnovitelných zdrojů v elektrizační soustavě.

Dopady lze pro elektroenergetické PPS a PDS spatřovat ve zvýšení nároků na vyrovnavání bilance v soustavě, tudíž na její řízení.

Směrnice o energetické účinnosti (2018/2002 EU)

Cílem směrnice je „Energetická efektivita na prvním místě“. V tom smyslu uvažuje úspory energií jako nejjednodušší způsob, jak šetřit peníze a snižovat emise skleníkových plynů. Prioritami směrnice jsou:

- snížit spotřebu energie o 32,5 % do roku 2030 oproti předpokladům, tj. v roce 2030 na 1 273 Mtoe primární energie v EU a 956 Mtoe konečné spotřeby,
- kumulativní úspory v konečném využití energie odpovídající novým úsporám minimálně 0,8 % konečné spotřeby ročně,
- podpora opatření proti energetické chudobě,
- podpora úspor energie v dopravě, vodohospodářství a odvětví odpadních vod,
- zavádění systémů povinného navyšování energetické účinnosti, kdy členské státy uloží podnikům povinnost úspor,

- instalace inteligentního měření.

Dopady lze spatřovat zejména ve spojení s tlakem na instalaci inteligentního měření.

Nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektroenergetiky (2019/941 EU) stanoví pravidla pro spolupráci členských států s cílem předcházet elektroenergetickým krizím, připravovat se na ně a zvládat je v duchu solidarity a transparentnosti. Nařízení vyžaduje zajištění scénářů elektroenergetických krizí – regionálních i vnitrostátních, upravuje metodiku pro posouzení krátkodobé a sezónní přiměřenosti, plány rizikové připravenosti a způsob řízení elektroenergetických krizí (včasné varování, vyhlášení, spolupráci a hodnocení ex post). Úkoly jsou závazné pro relevantní orgány státní správy (MPO), ENTSO-E.

Dopady nařízení jsou spíše nepřímé.

Nařízení o vnitřním trhu s elektřinou (2019/943 EU)

Cílem je zajištění funkčního konkurenceschopného vnitřního trhu s podporou dekarbonizace odvětví energetiky a odstranění překážek pro přeshraniční obchod s elektřinou. Prioritami nařízení jsou:

- stanovit zásady pro dobře fungující integrované trhy s elektřinou a posílit postavení spotřebitelů,
- stanovit spravedlivá pravidla pro přeshraniční obchod s přihlédnutím ke specifickým vnitrostátních a regionálních trhů,
- vyjasnit pravomoci a podpořit spolupráci při zachování kompetencí provozovatelů přenosových soustav a států, ale i sjednocení pravidel,
- implementace tržních mechanismů a odstranění překážek bránících svobodnému trhu (tj. podpora transparentnosti a nediskriminace),
- podpora volné tvorby cen a nevyžadování kroků, které brání tvorbě cen na základě nabídky a poptávky,
- usnadnění rozvoje flexibilnější výroby, udržitelné nízkouhlíkové výroby a pružnější poptávky,
- poskytování příležitostí spotřebitelům, aby mohli jednat jako účastníci trhu na trhu s elektřinou a při energetické transformaci,
- umožnění dekarbonizace elektrizační soustavy, a to i umožněním integrace elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a vytvářením pobídek v oblasti energetické účinnosti,
- poskytování pobídek k investicím do výroby, zejména k dlouhodobým investicím do dekarbonizované a udržitelné elektrizační soustavy,
- usnadnění postupného odstranění překážek pro přeshraniční toky elektřiny mezi nabídkovými zónami nebo zeměmi EU a pro přeshraniční transakce na trzích s elektřinou a na trzích se souvisejícími službami,
- umožnění přeměny demonstračních projektů v udržitelné, bezpečné a nízkouhlíkové zdroje energie, technologie nebo systémy, jejichž realizace a využití jsou ve prospěch společnosti.

V oblasti elektrických sítí nařízení:

- upravuje postavení ENTSO-E, definuje jeho úkoly a související postupy – přijímá a zveřejňuje každé dva roky nezávazný desetiletý plán rozvoje sítě pro celou EU, podává každé tři roky zprávu o strukturálních přetíženích a dalších fyzických přetíženích uvnitř nabídkových zón a mezi nimi, provádí evropské posouzení zdrojové přiměřenosti, přijímá společné nástroje k zajištění koordinace provozu sítě za běžných a nouzových podmínek a výzkumné plány,
- zavádí Regionální koordinační centra, definuje jejich úkoly a související postupy,
- zavádí evropský subjekt pro provozovatele distribučních soustav EU DSO, definuje jeho úkoly a stanovuje jeho pravidla a postupy,
- upravuje oblast zdrojové přiměřenosti prostřednictvím:
  - evropského posouzení zdrojové přiměřenosti prováděného ENTSO-E,
  - vnitrostátních posouzení zdrojové přiměřenosti prováděných členskými státy,

- prováděcího plánu pro opatření k odstranění veškerých narušení regulačního rámce a selhání trhu zjištěných posouzením zdrojové přiměřenosti.

Nařízení bude znamenat navýšení nákladů PPS i PDS prostřednictvím podílů na nákladech na ENTSO-E a regionálních koordinačních center, resp. EU DSO a časových nároků na spolupráci s nimi a poskytování dat.

Směrnice o společných pravidlech vnitřního trhu s elektřinou (2019/944)

Cílem této směrnice je plně integrovaný, transparentní a nediskriminační trh. Směrnice vyjasňuje a posiluje stávající práva zákazníků a zavádí nová práva. Prioritami směrnice jsou:

- skrze integrovaný trh zajistit dostupné, transparentní ceny energie a náklady pro spotřebitele, vysokou míru bezpečnosti dodávek a plynulý přechod k udržitelnému nízkouhlíkovému systému,
- úprava způsobů spolupráce mezi státy, regulačními orgány a provozovateli přenosových a distribučních soustav,
- aktivní spotřebitelé, kteří přijmou odpovědnost za dekarbonizaci energetiky,
- ponechání rozhodovací pravomoci státům ve věcech ukládání povinnosti veřejné služby a ochrany zranitelných zákazníků,
- úpravy národních předpisů tak, aby nepřiměřeně neomezovaly účast spotřebitelů (též prostřednictvím odezvy strany poptávky), investice zejména do variabilní a flexibilní výroby, ukládání energie a zavádění elektromobility,
- úpravy regulačního rámce tak, aby umožňoval dodavatelům nabízet smlouvy s dynamickým určováním ceny elektřiny,
- možnost účastnit se agregace pro všechny odběratele/ zákazníky,
- zavedení inteligentních měřících systémů,
- regulační rámec, který PDS umožní obstarávat služby flexibility, včetně řízení přetížení (a bude k tomu PDS motivovat),
- regulační rámec usnadňující připojení veřejně přístupných a soukromých dobíjecích stanic k distribučním sítím,
- dostatečné záruky na ochranu zranitelných zákazníků,
- regulační rámec pro občanská energetická sdružení,
- stanovení povinnosti zpracovat a aktualizovat plán rozvoje PPS a PDS
  - Tato směrnice v článku 32 odst. 3 od plánů žádá následující: „Plán rozvoje sítě musí zajistit transparentnost ohledně služeb flexibility, které budou ve střednědobém a dlouhodobém horizontu zapotřebí, a obsahovat plánované investice v příštích pěti až deseti letech se zvláštním důrazem na hlavní distribuční infrastrukturu, která je nezbytná k připojení nových výrobních kapacit a nových spotřebičů, včetně dobíjecích stanic pro elektrická vozidla. Plán rozvoje sítě musí rovněž zahrnovat využití odezvy strany poptávky, energetické účinnosti, zařízení pro ukládání energie nebo jiných zdrojů, které provozovatel distribuční soustavy používá jako alternativu k rozšiřování soustavy.“ Podle článku 32 odst. 5 mohou členské státy neuplatňovat tuto povinnost na integrované energetické podniky sloužící méně než 100 000 připojeným zákazníkům nebo obsluhující malé izolované soustavy. Flexibilitou se zde ve smyslu článku 32 odst. 1 myslí též řízení přetížení a jde o alternativu k potřebě modernizovat nebo nahradit elektroenergetické kapacity distribuční soustavy (příp. k podpoře efektivního a bezpečného provozu DS).“
  - Rada evropských energetických regulátorů (CEER) doporučuje, aby plány rozvoje:
    - pokrývaly, na základě dostupných informací, široké rozpětí předpokladů, včetně scénářů s nejvyšším stupněm pravděpodobnosti,

- signalizovaly očekávané problémy s kapacitou a odhady, jakou kapacitu flexibility by bylo třeba k odvrácení rozvoje sítě konvenčním způsobem, a to vyjádřením konkrétní výše výkonu v MW flexibilních zařízení v rámci období, na které je plán zpracován, a v definované oblasti (tyto údaje by měly být technologicky neutrální a specifikované v takovém detailu, který zabrání spekulativnímu chování),
- byly publikovány efektivním způsobem za užití národních doporučení týkajících se obsahu, formátu a struktury, a to s cílem poskytnout zainteresovaným subjektům informace od různých PDS s minimálním úsilím.

Dopady směrnice lze spatřovat ve vyvolaných investicích elektroenergetických PDS do inteligentního měření a související ICT infrastruktury, na zajištění vlastních služeb pro řízení DS, na instalaci potřebných kapacit pro dobíjecí stanice a na implementaci energetických společenství.

Kodexy sítě a rámcové pokyny pro provoz soustav a pro připojení výroby a spotřeby

Evropské síťové kodexy jsou nařízení Komise, která stanovují jednotná a v rámci EU právně závazná pravidla pro oblasti definované nařízením 714/2009. Z pohledu tohoto projektu mají význam následující:

- Nařízení Komise (EU) 2016/631, kterým se stanoví kodex sítě pro požadavky na připojení výroben k elektrizační soustavě (NC RfG)
- Nařízení Komise (EU) 2016/1388, kterým se stanoví kodex sítě pro připojení spotřeby (NC DCC)
- Nařízení Komise (EU) 2017/1485, kterým se stanoví rámcový pokyn pro provoz elektroenergetických přenosových soustav (SOGL)
- Nařízení Komise (EU) 2017/2196, kterým se stanoví kodex sítě pro obranu a obnovu elektrizační soustavy (NC ER)

Zelená dohoda pro Evropu

Závazný dokument pro členské státy EU byl schválený v lednu 2020. K sektoru energetiky se vztahuje celá podkapitola 2.1.2. Dodávky čisté, dostupné a bezpečné energie. Celé odvětví má být podle dokumentu založeno převážně na obnovitelných zdrojích, mají být urychleně vyřazené uhelné zdroje a má proběhnout dekarbonizace plynárenského sektoru. Důraz je zde kladen na směřování k plně integrovanému, propojenému a digitalizovanému trhu, za současného respektování emisní neutrality. Z pohledu investic je pak patrné, že budou podporovány obnovitelné zdroje energie a s tím související i investice do budování robustnější a více propojené evropské elektroenergetické soustavy, která dokáže integrovat významný podíl decentralizovaných zdrojů. Zvýšená přeshraniční a regionální spolupráce napomůže dosažení přínosů přechodu na čistou energii za dostupné ceny. Nicméně podle nové Komise bude nutné přezkoumat současný regulační rámec pro energetickou infrastrukturu, včetně nařízení TEN-E1, aby byl zajištěn soulad s cílem klimatické neutrality. Tento rámec by měl podporovat zavádění inovativních technologií a infrastruktury, což zahrnuje mimo jiné inteligentní sítě, vodíkové sítě nebo zachycování, ukládání a využívání CO₂, ukládání energie, a také umožnění sektorové integrace. Některé části stávající infrastruktury a další prostředky bude nutné zmodernizovat, aby byly nadále vhodné pro daný účel a odolné vůči změně klimatu. Je zde akcentován požadavek na navýšení flexibility soustav, dekarbonizaci, rozvoj

---

¹ Program EU zaměřený na propojení prvků evropské energetické infrastruktury definující prioritní koridory propojení a prioritní témata.

elektromobility, kde bude do roku 2025 zapotřebí vybudovat přibližně milion dobíjecích a plnicích stanic pro 13 milionů vozidel s nulovými a nízkými emisemi – zde se předpokládá nová výzva k financování. Komise rovněž přezkoumá směrnici o infrastruktuře pro alternativní paliva 20 a nařízení TEN-T², aby urychlila využívání vozidel a plavidel s nulovými a nízkými emisemi.

V návaznosti na Zelenou dohodu Komise vypracovala **investiční plán Zelené dohody pro Evropu (European Green Deal Investment Plan, EGDIP)**, který je rovněž označován jako investiční plán pro udržitelnou Evropu (Sustainable Europe Investment Plan, SEIP), který je investičním pilířem Zelené dohody pro Evropu s následujícími cíli:

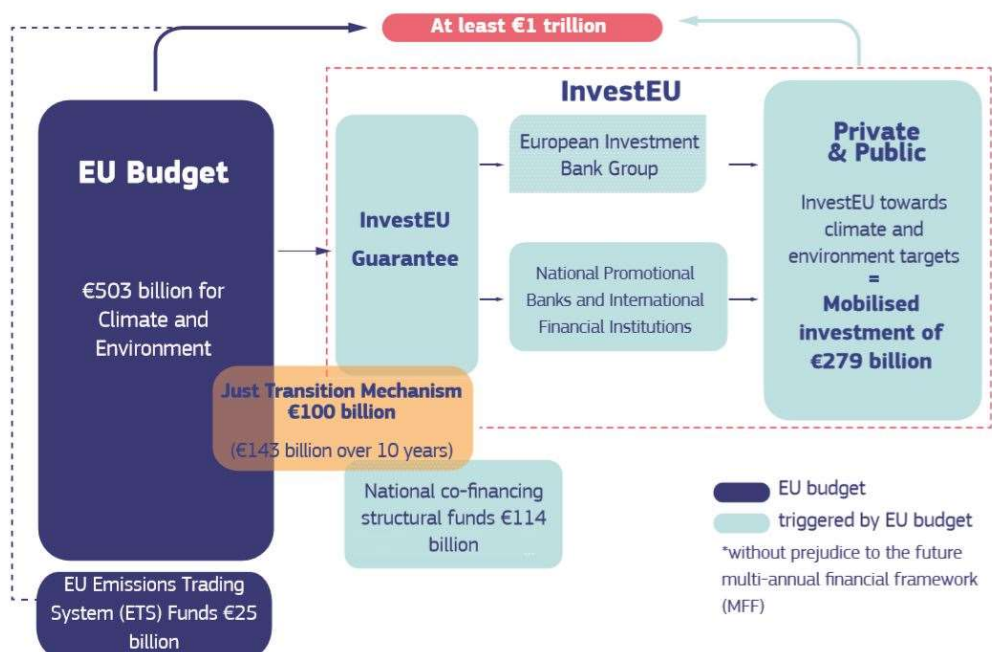
- navýší finanční prostředky určené na transformaci a v příštím desetiletí zmobilizuje prostřednictvím rozpočtu EU a souvisejících nástrojů, zejména programu InvestEU, nejméně 1 bilion eur na podporu udržitelných investic;
- vytvoří pro soukromé investory a veřejný sektor podpůrný rámec, který udržitelné investice usnadní;
- bude poskytovat podporu orgánům veřejné správy a předkladatelům projektů při určování, strukturování a provádění udržitelných projektů.

System financování předpokládá až 25 % procent rozpočtu EU alokovat na opatření v oblasti klimatu a na výdaje na životní prostředí napříč více programy (jedná se např. o Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Evropský zemědělský záruční fond, Evropský fond pro regionální rozvoj, Fond soudržnosti, Horizont Evropa a program LIFE).

---

² Program EU, v dubnu 2021 převzatý evropskou Agenturou ochrany klimatu, infrastruktury a životního prostředí (The European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency), se zaměřením na podporu koheze, propojení a interoperabilitu evropské sítě včetně připojení k ní.

WHERE WILL THE MONEY COME FROM?

*The numbers shown here are net of any overlaps between climate, environmental and Just Transition Mechanism objectives.

Obrázek 1 - systém financování nového investičního plánu Zelené dohody (zdroj EC)

Dále Komise v červenci 2021 přijala **novou strategii zvýšení udržitelnosti finančního systému Unie a navrhuje nový standard EU pro zelené dluhopisy**, která zahrnuje šest okruhů činnosti:

- rozšíření stávajícího souboru nástrojů pro udržitelné financování s cílem usnadnit přístup k financování transformace
- větší zapojení malých a středních podniků a spotřebitelů tím, že jim budou poskytnuty vhodné nástroje a pobídky, aby získali přístup k financování transformace
- posílení odolnosti hospodářského a finančního systému vůči rizikům v oblasti udržitelnosti
- navýšení příspěvku finančního sektoru k udržitelnosti
- zajištění integrity finančního systému EU a sledování jeho řádného přechodu k udržitelnosti
- rozvíjení mezinárodních iniciativ a norem v oblasti udržitelného financování a podpora pro partnerské země EU

Balíček Fit for 55

V červenci 2021 Komise zveřejnila nový klimaticko-energetický legislativní balíček pro názvem Fit for 55, který má Evropskou unii přiblížit ke splnění cílů pro rok 2030, tedy snížení emisí skleníkových plynů o 55 procent oproti roku 1990. Nová legislativa má také nasměrovat EU k dosažení uhlíkové neutrality do roku 2050.

Balíček obsahuje celkem 13 legislativních návrhů, z nichž některé upravují již existující legislativu, zatímco jiné přinášejí zcela nový právní rámec.

Z předložených návrhů je potřeba zmínit následující³:

- Revize **systemu emisního obchodování (EU ETS)** - systém stanovuje limit celkových emisí, které by se s časem měly snižovat, čímž nabízí prostor pro obchodování s povolenkami. Současný strop byl navržen tak, aby umožnil snížení emisí o 40 procent do roku 2030, nicméně tento cíl byl navýšen na 55 procent. V rámci revize plánuje Komise rozšířit EU ETS o sektor námořní dopravy, budovy a silniční dopravu.
- Revize **nařízení o sdílení úsilí členských států snížit emise skleníkových plynů (ESR)** - společně s ETS funguje nařízení o sdílení úsilí, které se vztahuje na zemědělství, dopravu, budovy a odpad a zahrnuje přibližně 60 procent evropských emisí. Nařízení se vztahuje na odvětví nepokryté systémem ETS a stanovuje závazné cíle pro členské státy v závislosti na jejich HDP.
- Změna **směrnice o obnovitelných zdrojích energie (RED)** - Cíl EU dosáhnout nulových emisí do poloviny století bude vyžadovat další zvýšení kapacity výroby energie z obnovitelných zdrojů. V roce 2018 si EU stanovila 32procentní cíl pro obnovitelnou energii do roku 2030, oproti současným přibližně 20 procentům. Podle Evropské komise je však nutné cíl zdvojnásobit na 38–40 procent.
- Změna **směrnice o energetické účinnosti (EED)** - Směrnice o energetické účinnosti prošla úpravou v roce 2018 a klade si za cíl zvýšit energetickou účinnost o 32,5 procenta pro rok 2030. Cíl je v současné době nezávazný, ale Evropská komise plánuje jeho začlenění do závazných cílů. Renovace a modernizace budov je také klíčovou součástí směrnice – předpokládá se rozšíření cíle na všechny veřejné budovy s prioritou pro školy, nemocnice a sociální bydlení.
- Revize **směrnice o zavádění infrastruktury pro alternativní paliva (AFID)** - Aktualizace směrnice AFID z roku 2014 by měla usnadnit alternativně poháněným vozidlům dobíjení a tankování napříč všemi evropskými státy. Tato problematika je obzvláště důležitá při aktuálních trendech v elektromobilitě. Revize cílí také na větší transparentnost v cenách a měla by usnadnit přeshraniční platby při nabíjení elektrických vozidel, což je v současné době problematické. Plán počítá s vytvořením 1 milionu dobíjecích míst do roku 2025 a 3 milionů do roku 2030.
- Revize **směrnice o zdanění energie** – Zelená dohoda pro Evropu a revize směrnice - legislativa stanovuje minimální daňové sazby pro sektor energetiky, jako je topení, pohonné hmoty a elektřina. V současné době jsou ropa a plyn zdaněny méně než elektřina, což se bude muset změnit, protože elektrifikace budov, dopravy a průmyslu je klíčovým pilířem zelené transformace.

Uvedené dokumenty na úrovni EU jsou nyní ve fázi připomínkování členskými státy a budou mít dopad na sektory elektroenergetiky, plynárenství i teplárenství.

5.2. Identifikace právních norem ČR s relevancí k projektu

Základní právní normou je Energetický zákon (zákon č. 485/2000 Sb.), který implementuje příslušné předpisy Evropské unie a v návaznosti na přímo použitelné předpisy EU upravuje podmínky podnikání a výkon státní správy v energetických odvětvích, kterými jsou elektroenergetika, plynárenství a teplárenství, jakož i práva a povinnosti fyzických a právnických osob s tím spojené.

Zásadními dokumenty jsou dále

- Vyhláška č. 262/2015 Sb. . o regulačním výkaznictví ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška o regulačním výkaznictví“)

³ Výběr z komunikace EU - [EU's plan for a green transition - Consilium \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/europa/en/eu-communication/eu-plan-for-a-green-transition-consilium)

- Zásady cenové regulace pro regulační období 2021-2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující, metodické dokumenty a cenová rozhodnutí v gesci ERÚ
- Cenová rozhodnutí ERÚ

Následující části obsahují identifikaci relevantních částí právních dokumentů v jednotlivých energetických sektorech.

5.3. Elektroenergetika

Pro PPS a PDS je určující především Energetický zákon a na něj navazující vyhláška o regulačním výkaznictví ERÚ a další metodické dokumenty, zejména pak zásady cenové regulace, která má přímý vliv na PPS a PDS při realizaci a plánování investic.

Platný energetický zákon (EZ) mimo jiné stanovuje práva a povinnosti pro PPS a PDS, konkrétně v hlavě II (Zvláštní část) a dílu I. (Elektroenergetika). Především jde o:

- § 22, který definuje účastníky trhu s elektřinou,
- § 24, který vymezuje práva a povinnosti PPS,
- § 25, který podobně vymezuje práva a povinnosti PDS,
- § 26, který vymezuje pravidla pro technický dispečink PPS a PDS.

Relevantní části těchto paragrafů jsou uvedeny níže.

PPS podle § 24:

- zajišťuje bezpečný, spolehlivý a efektivní provoz, obnovu a rozvoj přenosové soustavy a zajišťuje propojení přenosové soustavy s jinými soustavami, a za tím účelem zabezpečuje podpůrné služby a dlouhodobou schopnost přenosové soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přenosu elektřiny (odst. 1 písm. a)),
- každému, kdo požádá o připojení k přenosové soustavě, stanoví podmínky a termín připojení a poskytne přenos každému, kdo o to požádá, je připojen a splňuje podmínky připojení a obchodní podmínky stanovené Pravidly provozování přenosové soustavy, s výjimkou případu prokazatelného nedostatku kapacity zařízení pro přenos nebo při ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu přenosové soustavy (odst. 10 písm. a)),
- každý druhý rok zpracovávat desetiletý plán rozvoje přenosové soustavy a po jeho schválení jej zveřejňovat (odst. 10 písm. j)),
- je povinen dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb, vykazovat ERÚ úroveň kvality dodávek a služeb a zveřejňovat ji způsobem umožňujícím dálkový přístup (odst. 10 písm. r)).

PDS podle § 25:

- zajišťuje spolehlivé provozování, obnovu a rozvoj distribuční soustavy na území vymezeném licencí (odst. 1 písm. a)),
- každému, kdo požádá o připojení k distribuční soustavě, stanoví podmínky a termín připojení a umožní distribuci elektřiny každému, kdo o to požádá, je připojen a splňuje podmínky připojení obchodní podmínky stanovené Pravidly provozování distribuční soustavy, s výjimkou případu prokazatelného nedostatku kapacity zařízení pro distribuci nebo při

ohrožení spolehlivého a bezpečného provozu distribuční soustavy nebo přenosové soustavy (odst. 10 písm. a)),

- na své náklady zajistí připojení svého zařízení k jiné distribuční soustavě, umožní instalaci měřicího zařízení k měření elektřiny mezi distribučními soustavami, zajistí přístup k tomuto zařízení a podílí se na úhradě oprávněných nákladů provozovatele distribuční soustavy spojených s připojením svého zařízení k této distribuční soustavě (odst. 10 písm. r)); obdobné platí i ve vztahu k přenosové soustavě (odst. 10 písm. t)),
- při změně parametrů elektřiny upraví na svůj náklad svá zařízení tak, aby vyhovovala těmto změnám (odst. 11 písm. i)),
- každoročně zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj distribuční soustavy, a to nejméně na 5 let (odst. 10 písm. j))
- je povinen dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb, vykazovat ERÚ úroveň kvality dodávek a služeb a zveřejňovat ji způsobem umožňujícím dálkový přístup (odst. 10 písm. p)).

Z pohledu plánování dlouhodobých investic PPS energetický zákon stanovuje povinnosti regulačnímu úřadu a ministerstvu.

Ministerstvo průmyslu a obchodu podle § 16:

- informuje Komisi o investičních záměrech provozovatele přenosové soustavy a záměrech jiných osob, které jsou mu známy a které se týkají poskytování přeshraniční propojovací kapacity během následujících 5 nebo více kalendářních let, a o investičních projektech do energetické infrastruktury (písm. d)),
- sleduje investice do nových kapacit ve vztahu k bezpečnosti dodávek elektřiny a plynu (písm. k)),
- vydává vyjádření k desetiletému plánu rozvoje přenosové soustavy a k desetiletému plánu rozvoje přepravní soustavy (písm. l)).

Energetický regulační úřad podle § 17:

- schvaluje desetiletý plán rozvoje přenosové soustavy a desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy (odst. 7 písm. i)),
- reguluje ceny za související službu v elektroenergetice, související službu v plynárenství, cenu za službu přeshraničního využití zásobníku plynu a ceny elektřiny a plynu dodavatele poslední instance (odst. 11),
- při této regulaci cen postupuje „transparentním a předvídatelným způsobem v souladu s metodikou cenové regulace tak, aby regulované ceny pokrývaly ekonomicky oprávněné náklady na zajištění spolehlivého, bezpečného a efektivního výkonu licencované činnosti, dále odpisy a přiměřený zisk zajišťující návratnost realizovaných investic do zařízení sloužících k výkonu licencované činnosti a oprávněné náklady na zvyšování energetické účinnosti při výstavbě a provozu přenosové soustavy, přepravní soustavy a distribučních soustav (§ 19a odst. 1).),

metodiku v odvětví elektroenergetiky a plynárenství (§ 19a odst. 9).

Cenová regulace

Energetický regulační úřad reguluje (na základě § 17 odst. 11 EZ) cenu za související službu v elektroenergetice. Touto cenou se rozumí cena služby přenosové soustavy nebo služby distribuční soustavy, která zahrnuje i cenu za systémové služby, cenu za činnosti operátora trhu včetně poplatku na činnost Energetického regulačního úřadu a složku ceny na podporu elektřiny z podporovaných zdrojů

energie podle zákona o podporovaných zdrojích energie (§19a odst. 2). Při regulaci cen postupuje ERÚ transparentním a předvídatelným způsobem v souladu s metodikou cenové regulace. Metodika cenové regulace stanoví metody, podmínky a postupy regulace cen pro celé regulační období. Aktuálně jsou v platnosti Zásady cenové regulace pro regulační období 2021-2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující⁴.

Podle Zásad cenové regulace zůstane v V. regulačním období v sektoru elektroenergetiky motivační princip regulace výnosového stropu. Základní výpočetní vztah pro stanovení povolených výnosů pro činnosti přenosu a distribuce elektřiny zůstává tvořen součtem:

- povolených nákladů,
- povolených odpisů,
- zisku držitele licence pro regulovaný rok,
- faktoru trhu.

Povolené náklady na V. regulační období se stanoví pro každý regulovaný rok ze skutečně dosažených hodnot ekonomicky oprávněných nákladů posledních tří ukončených referenčních let a upraví se eskalačním faktorem.

Povolené odpisy se stanoví na základě plánovaných hodnot v jednotlivých letech V. regulačního období. Plánované hodnoty odpisů budou korigovány podle skutečných hodnot s dvouletým zpožděním, přičemž nadhodnocení či podhodnocení plánů má zamezit dvojí časová hodnota peněž, která je při korekci využita.

Pro dlouhodobé sledování využití povolených odpisů jako zdroje financování obnovy a rozvoje přenosové soustavy a distribučních soustav je ERÚ sledován již od roku 2010 tzv. fond obnovy a rozvoje. Vyhodnocení se očekává na konci V. regulačního období, kdy časová řada hodnot dosáhne 15 let, tj. období, které je považováno vzhledem k délce investičních cyklů v energetice za vypovídající.

Zisk držitele licence pro regulovaný rok je součinem míry výnosnosti a hodnoty regulační báze aktiv. Stanovení přiměřené míry výnosnosti je podrobně popsáno v Zásadách cenové regulace.

Do zisku mohou vstupovat jednotlivé nedokončené rozvojové investice, které nejsou pořízeny z dotace a které mají plánovanou dobu pořízení delší než 24 měsíců (doba realizace, bez zahrnutí přípravy) a hodnotu kumulované části jednotlivé nedokončené investice, očištěné o případnou aktivaci dílčích částí investice, přesahující v daném roce 0,5 mld. Kč. Zahrnutí takové investice do regulace bude podléhat posouzení a následnému schválení ERÚ (způsob posouzení Zásady blíže nerozvádí).

Faktor trhu je nástrojem ošetřujícím jednorázové významné náklady držitele licence, které nebylo možné předpokládat a které nevstoupily do výpočtu povolených nákladů. Vznik těchto nákladů může souviset „například se změnou legislativy české i EU, implementací evropských kodexů, vývoje situace na trhu, nákladů vzniklých při likvidaci živelních událostí. O uznání nákladů touto formou rozhoduje po posouzení ERÚ.

---

⁴ Do 31.12.2021 energetický zákon používal pojem „zásady cenové regulace“, od 1.1.2022 se používá pojem „metodika cenové regulace“.

Součástí výpočtu povolených výnosů PDS je dále faktor kvality, který navyšuje povolené výnosy při dosažení lepší kvality, a naopak je snižuje při dosažení horší kvality. Kvalita je měřena ukazateli *SAIFI* a *SAIDI*, tj. na základě počtů přerušení distribuce a souhrnné doby jejich trvání u zákazníků v roce. Dopad do povolených výnosů má stanovený strop. Ve faktoru kvality existuje tzv. neutrální pásmo – pásmo hodnot daného ukazatele s nulovým dopadem do povolených výnosů. Parametry faktory kvality nastavené pro IV. regulační období žádaly od PDS jisté meziroční zlepšování ukazatelů. Podle Zásad má zpříšňování, byť v menší míře, pokračovat i v průběhu celého V. regulačního období. Reakcí na to jsou plány PDS ke zvyšování dálkově ovládaných prvků v sítích, zejména na hladině VN.

Regulační výkaznictví

Vyhláška o regulačním výkaznictví. Plánovaných a realizovaných (aktivovaných) investic se dotýká vyhláška č. 262/2015 Sb. o regulačním výkaznictví, která stanoví náležitosti a členění regulačních výkazů včetně jejich vzorů, odpisové sazby pro účely regulace, pravidla pro sestavování regulačních výkazů a termíny pro jejich předkládání. Následující výkazy mají relevanci k projektu:

- Výkaz souhrnu aktivovaných investičních akcí – označovaný IA,
- Výkaz investičních výdajů – označovaný I, který je tvořen Výkazem investičních výdajů značeným I a) a Výkazem nedokončených investic značeným I b).

Výkaz souhrnu aktivovaných investičních akcí obsahuje investiční akce, které byly dokončeny, a majetek pořízený těmito investičními akcemi byl zařazen do užívání. Výkazy pro PDS a PPS se formálně (z hlediska obsažených položek) liší jen v napěťové úrovni.

PDS i PPS do výkazu zapisují aktivované investice jednotlivě pouze v případě, že jejich aktivovaný objem (cena) překročí ve vyhlášce stanovené limity. Počet vyplněných řádků je proto proměnný.

Tyto limity pro PDS závisí na napěťové hladině, resp. druhu majetku, a jsou jimi:

- 6 mil. Kč na hladině VVN,
- 4 mil. Kč na hladině VN,
- 3 mil. Kč na hladině NN,
- 3 mil. Kč u podpůrného majetku,
- 3 mil. Kč u společného majetku.

Limity pro PPS jsou následující (hodnota limitu je stejná pro všechny kategorie jmenované ve vyhlášce a návrh novely ji nemění):

- 2,5 mil. Kč u přenosu elektřiny,
- 2,5 mil. Kč u ostatních činností v rámci licence a obchodu s podpůrnými a systémovými službami,
- 2,5 mil. Kč u nelicencovaných činností,
- 2,5 mil. Kč u společného majetku.

U jednotlivě vykazovaných investic je sice z výkazu dostupná informace o napěťové hladině a typu zařízení, technický rozsah však uveden není. Jednotlivé položky jsou tak z hlediska efektivity těžko hodnotitelné. U menších investic vykazovaných v souhrnu taktéž není uváděn technický rozsah (být sumárně) ani počet investic.

Výkazy investičních výdajů (12-I a) pro PDS a 13-I a) pro PPS) slouží k vykazování „skutečných investičních výdajů a souvisejících technických údajů a dále plánovaných investičních výdajů držitele licence“. V letech $i-2$, $i-1$ a i jsou rozčleněny na obnovu a rozvoj, v letech $i+1$ až $i+3$ jen v součtu bez tohoto rozlišení (i je pořadové číslo regulovaného roku). Prostřednictvím těchto výkazů vidí ERÚ plánované

investice regulovaných subjektů na 4 následující roky (nepočítáme-li rok, ve kterém se výkaz předkládá, tj. rok $i-1$).

Kategorie investic, do kterých je výkaz členěn, jsou pro PDS a PPS rozdílné.

Změny rozsahů sítě jsou vykazovány prostřednictvím **Výkazu změn energetických zařízení 12-L**. Výkazem jsou zachyceny meziroční změny (přírůstky a úbytky):

- délek vedení – s rozlišením napěťové hladiny, typu (venkovní/kabelová) a násobnosti,
- počtů trafostanic – s rozlišením kombinací napětí na vstupu a výstupu.

Toto členění se neshoduje s členěním výše uvedených výkazů s finančními jednotkami.

5.4. Plynárenství

Následující legislativní předpisy a pravidla České republiky jsou relevantními pro projekt a mohou být předmětem analýzy a doporučení na doplnění / úpravy:

- Zákon č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
- Vyhláška č. 262/2015 Sb. o regulačním výkaznictví

Platný energetický zákon (EZ) mimo jiné stanovuje práva a povinnosti pro provozovatele přepravní soustavy (PPS) a provozovatele distribuční soustavy (PDS), konkrétně v hlavě II, dílu II. - Plynárenství. Především jde o:

- § 56, který definuje účastníky trhu s elektřinou,
- § 58, který vymezuje práva a povinnosti PPS,
- § 59, který podobně vymezuje práva a povinnosti PDS,
- § 60, který vymezuje práva a povinnosti provozovatele zásobníku plynu
- § 64, který vymezuje pravidla pro technické plynárenské dispečinky.

Relevantní části těchto paragrafů jsou uvedeny níže.

Provozovatel přepravní soustavy je mimo jiné povinen podle § 58, odst. 8:

- zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárny provoz, údržbu, obnovu a rozvoj přepravní soustavy (a) a připojit k přepravní soustavě každého, kdo o to požádá a splňuje podmínky připojení stanovené provozovatelem přepravní soustavy a stanovit mu termín připojení (c),
- poskytnout službu přepravy plynu každému, kdo o to požádá a splňuje podmínky přístupu třetích stran k přepravní soustavě s výjimkou prokazatelného nedostatku volné kapacity pro službu přepravy plynu nebo při ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu přepravní soustavy; odmítnutí přístupu třetích stran k přepravní soustavě musí mít písemnou formu a musí být odůvodněno (d) při zajištění neznevýhodňujících podmínek pro připojení a přístup třetích stran k přepravní soustavě za podmínek stanovených tímto zákonem (e),

- zajišťovat měření plynu v přepravní soustavě včetně vyhodnocování a předávat operátorovi trhu a účastníkům trhu s plynem, kterým poskytuje službu přepravy plynu, naměřené a vyhodnocené údaje (f),
- zpracovávat a předávat Energetickému regulačnímu úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách za přepravu plynu (i),
- zřídit a provozovat technický dispečink, který zajišťuje dispečerské řízení přepravní soustavy (n),
- zřídit a provozovat místa pro sledování kvality plynu (o) a vytvořit technické podmínky pro zajištění dovozu plynu z různých zdrojů (q),
- každoročně zpracovávat desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy v rozsahu podle § 58k odst. 3 a po jeho schválení jej zveřejňovat; ustanovení § 58k odst. 10 první věty a § 58l odst. 5 se použije obdobně (s),
- zpracovávat a předávat ministerstvu a Energetickému regulačnímu úřadu jednou ročně, nejpozději do 1. března následujícího kalendářního roku, zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení přepravní soustavy (v),
- budovat dostatečnou přeshraniční kapacitu v souladu s desetiletým plánem rozvoje přepravní soustavy a zajišťovat standard infrastruktury podle přímo použitelného předpisu Evropské unie (w),

Podobně, provozovatel distribuční plynárenské soustavy je mimo jiné povinen (§ 59, odst. 8):

- zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárny provoz, údržbu, obnovu a rozvoj distribuční soustavy na území vymezeném licenci (a) a poskytnout službu distribuční soustavy (b)
- uhradit provozovateli přepravní soustavy nebo provozovateli jiné distribuční soustavy stanovený podíl na oprávněných nákladech na připojení k přepravní nebo distribuční soustavě (c),
- připojit k distribuční soustavě každého, kdo o to požádá a splňuje stanovené podmínky, a oznámit termín, kdy bude možné žádosti o připojení k distribuční soustavě vyhovět; pokud není připojení možné z důvodů na straně provozovatele distribuční soustavy, oznámit žadateli důvody nemožnosti připojení (d) a poskytnout službu distribuční soustavy každému, kdo o to požádá, je připojen a splňuje podmínky připojení a podmínky stanovené Řádem provozovatele distribuční soustavy, s výjimkou prokazatelného nedostatku volné kapacity zařízení pro distribuci plynu nebo při ohrožení spolehlivého a bezpečného provozu distribuční soustavy nebo přepravní soustavy; odmítnutí služby distribuční soustavy musí mít písemnou formu a musí být odůvodněno (e) při zajištění neznevýhodňujících podmínek pro připojení a přístup třetích stran k distribuční soustavě za podmínek stanovených tímto zákonem (f),
- zajišťovat měření plynu v distribuční soustavě, včetně vyhodnocování a předávat operátorovi trhu a účastníkům trhu s plynem, který poskytuje službu distribuční soustavy, naměřené a vyhodnocené údaje (i),
- zpracovávat a předávat Energetickému regulačnímu úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách za distribuci plynu (j),
- poskytnout službu distribuční soustavy pro provozovatele distribuční soustavy nepřipojené přímo k přepravní soustavě (l), zřídit a provozovat technický dispečink, který zajišťuje dispečerské řízení distribuční soustavy (p) a zřídit a provozovat místa pro sledování kvality plynu, pokud nebudou pro sledování kvality plynu dostačovat místa zřízená a provozovaná provozovatelem přepravní soustavy (q),
- každoročně zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj distribuční soustavy, a to na období nejméně 5 let (t),
- na své náklady zajistit připojení svého zařízení k jiné distribuční soustavě (u),
- zpracovávat a předávat ministerstvu a Energetickému regulačnímu úřadu jednou ročně, nejpozději do 1. března následujícího kalendářního roku, zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy (x).

Dále je provozovatel distribuční plynárenské soustavy mimo jiné povinen (§ 59, odst. 9):

- každoročně zpracovávat a do 31. března předávat provozovateli přepravní soustavy údaje o plánovaném rozvoji kapacity souborů předávacích míst mezi distribuční a přepravní soustavou v členění potřebném pro zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy (c).

Z pohledu plánování dlouhodobých investic PPS energetický zákon stanovuje podobně v plynárenství povinnosti regulačnímu úřadu a ministerstvu.

Ministerstvo průmyslu a obchodu podle § 16:

- informuje Komisi o investičních záměrech provozovatele přenosové soustavy a záměrech jiných osob, které jsou mu známy a které se týkají poskytování přeshraniční propojovací kapacity během následujících 5 nebo více kalendářních let, a o investičních projektech do energetické infrastruktury (písm. d)),
- sleduje investice do nových kapacit ve vztahu k bezpečnosti dodávek elektřiny a plynu (písm. k)),
- vydává vyjádření k desetiletému plánu rozvoje přenosové soustavy a k desetiletému plánu rozvoje přepravní soustavy (písm. l)).

Energetický regulační úřad podle § 17:

- schvaluje desetiletý plán rozvoje přenosové soustavy a desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy (odst. 7 písm. i)),
- reguluje ceny za související službu v elektroenergetice, související službu v plynárenství, cenu za službu přeshraničního využití zásobníku plynu a ceny elektřiny a plynu dodavatele poslední instance (§17),
- při této regulaci cen postupuje „transparentním a předvídatelným způsobem v souladu s metodikou cenové regulace tak, aby regulované ceny pokrývaly ekonomicky oprávněné náklady na zajištění spolehlivého, bezpečného a efektivního výkonu licencované činnosti, dále odpisy a přiměřený zisk zajišťující návratnost realizovaných investic do zařízení sloužících k výkonu licencované činnosti a oprávněné náklady na zvyšování energetické účinnosti při výstavbě a provozu přenosové soustavy, přepravní soustavy a distribučních soustav (§ 19a odst. 1).
- zpracovává metodiku cenové regulace vždy pro každé regulační období tak, aby vytvořil podmínky pro transparentní, předvídatelné a dlouhodobě stabilní investiční prostředí v odvětví elektroenergetiky a plynárenství (§ 19a odst. 9).

Regulační výkaznictví

Vyhláška o regulačním výkaznictví. Plánovaných a realizovaných (aktivovaných) investic se dotýká vyhláška č. 262/2015 Sb. o regulačním výkaznictví, která stanoví náležitosti a členění regulačních výkazů včetně jejich vzorů, odpisové sazby pro účely regulace, pravidla pro sestavování regulačních výkazů a termíny pro jejich předkládání.

Také na cenovou regulaci plynárenství se vztahují zásady cenové regulace pro dané regulační období, detailněji popsané v části pro sektor elektroenergetiky.

Následující výkazy mají relevanci pro projekt, kde předepsané výkazy pro PDS jsou:

- Výkaz 22-IA: Výkaz souhrnu aktivovaných investičních akcí, s limity pro samostatné vykazování 5 mil. Kč pro dálkovody a 1 mil. Kč pro ostatní kategorie
- Výkaz 22-I a): Výkaz investičních výdajů,
- Výkaz 22-I b): Výkaz nedokončených investic.

Stejnou logiku má pak vykazování PPS – čísla výkazů jsou 23. s limity 5 mil. Kč pro investice v přepravě a 1 mil. Kč pro podpůrné investice.

5.5. Teplárenství

Následující legislativní předpisy a pravidla České republiky jsou relevantními pro projekt a mohou být předmětem analýzy a doporučení na doplnění / úpravy:

- Zákon č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)
- Zákon č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií
- Vyhláška č. 262/2015 Sb. o regulačním výkaznictví
- Zákon 165/2012 Sb. o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů
- Cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 4/2021 (16. září 2021), k cenám tepelné energie

Platný energetický zákon (EZ) mimo jiné stanovuje práva a povinnosti pro držitele licence na výrobu a rozvod tepla – hlava II, díl 3, § 76, který mimo jiné stanoví povinnosti takto (odst. 9):

- provádět činnosti spojené s udělenou licencí a vyžadující odbornou způsobilost podle zvláštních právních předpisů pouze kvalifikovanými pracovníky (a),
- zřizovat, provozovat a udržovat zařízení pro dodávky tepelné energie tak, aby splňovala požadavky stanovené pro zajištění bezpečného, hospodárného a spolehlivého provozu (b),
- poskytovat na vyžádání pověřeným pracovníkům ministerstva, Energetického regulačního úřadu pravdivé informace nezbytné pro výkon jejich práv a povinností a umožnit jim přístup k zařízením, která k výkonu licencované činnosti slouží (c),
- bilancovat pro každou teplonosnou látku výrobu, náklady, ztráty, vlastní spotřebu a dodávky odděleně pro výrobu tepelné energie a rozvod tepelné energie a poskytovat údaje pro účely regulace podle tohoto zákona a statistiky (d),
- stanovit podmínky připojení k rozvodnému tepelnému zařízení nebo zdroji tepelné energie (e),

Ministerstvo průmyslu a obchodu informuje komisi o (§ 16 EZ):

- skutečnostech, týkajících se kombinované výroby elektřiny a tepla,
- roční statistice výkonu v kombinované výrobě a k tomu užitých palivech a o primárních energetických úsporách dosažených uplatněním kombinované výroby elektřiny a tepla z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a z kombinované výroby elektřiny a tepla s nízkou účinností ve vztahu k celkovým kapacitám pro výrobu tepla a elektřiny, kapacit kombinované výroby elektřiny a tepla, paliva pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla a výroby tepla a kapacit soustav zásobování tepelnou energií a chlazení ve vztahu k celkové výrobě a kapacitám pro teplo a elektřinu a úspor primární energie dosažených uplatňováním kombinované výroby elektřiny a tepla,
- investičních projektech do energetické infrastruktury.

Energetický regulační úřad dále věcně usměrňuje ceny tepelné energie (§ 17, odst. 11 EZ).

Regulační výkaznictví

Vyhláška o regulačním výkaznictví. Plánovaných a realizovaných (aktivovaných) investic se dotýká vyhláška č. 262/2015 Sb. o regulačním výkaznictví, která stanoví náležitosti a členění regulačních výkazů včetně jejich vzorů, odpisové sazby pro účely regulace, pravidla pro sestavování regulačních výkazů a termíny pro jejich předkládání. V oblasti regulačního výkaznictví jsou v teplárenství definovány pouze výkazy obecnějšího charakteru pro potřeby právě věcně usměrňované cenové regulace:

- Výkaz 31, 32-AP: Výkaz aktiv a pasiv,
- Výkaz 31, 32-CL: Výkaz cenové lokality,
- Výkaz 31, 32-CP: Výkaz cen a technických parametrů,
- Výkaz 32-L: Výkaz změn energetických zařízení,

přičemž u většiny výkazů je dosud vyžadováno předání v listinné podobě.

6. Návrh na aktualizaci právních předpisů a norem

6.1. Varianty implementace

V rámci zpracování projektu nastala také diskuse o možných přístupech / variantách implementace budoucích certifikovaných metodik hodnocení efektivity investic v energetických sektorech. Již v koordinačním minitendru sektorů elektroenergetiky a plynárenství jsme navrhovali jako možný způsob implementace ve fázích, kde v první fázi by došlo k umožnění hodnocení vykazování investic podle nové metodiky v omezené míře vymahatelnosti a také s minimální potřebou úprav legislativních předpisů. Ve 2. kroku by proběhlo zhodnocení 1. fáze a následně je možné rozhodnout o plné implementaci včetně zajištění vymahatelnosti všech postupů.

Následně tedy popíšeme možný přístup k implementaci ve 2 variantách, které mohou být aplikovány podle uvážení úřadu pro jednotlivé energetické sektory samostatně nebo v podobě vzájemně navazujících fází, jak bylo uvedeno výše:

1. Implementace na bázi dobrovolnosti (testovací fáze)
2. Plná implementace včetně stanovení povinností účastníků trhu

V případě volby přístupu implementace výše uvedených variant jako vzájemně navazujících fází lze doporučit dále mezifázi vyhodnocení testovací fáze a zpracování případných nezbytných úprav. V takovém případě navrhujeme možnost aplikace metodiky na bázi dobrovolnosti již v současném regulačním období s přípravou plné implementace pro následující VI. regulační období podle navrženého harmonogramu níže.

RO	krok	od	do	Popis kroku
V. Regulační období	1		T	Dokončení certifikace metodik hodnocení efektivity investic
	2	T	T+6M	Implementace nutných úprav na straně ERÚ - Zpracování metodického doporučení pro dobrovolnou aplikaci metodiky hodnocení efektivity investic
	3	T	T+7M	Schválení a zveřejnění metodického doporučení pro dobrovolnou aplikaci metodiky hodnocení efektivity investic
	4	2023	krok 7	Aplikace metodik na bázi dobrovolnosti - testovací fáze - zařazení do diskuse k přípravě VI. RO
	5	2023	2024	Vyhodnocení testovací fáze, zahrnutí nezbytných úprav - zahrnutí do Metodiky cenové regulace pro VI. RO
	6	2024	2024	Zpracování do legislativních předpisů
VI. RO	7	2026		Start VI. RO s plnou implementací metodiky hodnocení efektivity investic

6.1.1. Specifika implementace metodiky hodnocení investic v sektoru elektroenergetiky

V případě rozhodnutí ERÚ o využití implementace ve variantě na bázi dobrovolnosti (testovací fáze) je potřeba zohlednit v rámci přípravy implementace (krok 2 harmonogramu) posuzování investic z pohledu soustavy, jejich propojení na výkazy až po následné hodnocení. Provozovatelům distribučních soustav přibude nově od roku 2022 povinnost předkládat ke schválení plány rozvoje a je tudíž možno využít již v testovací fázi soubor metodik pro tvorbu plánů rozvoje definovaný metodikou hodnocení investic v elektroenergetice formou metodického pokynu ERÚ. Domníváme se, že navržený harmonogram dává dostatek prostoru provozovatelům distribučních soustav, kteří se budou chtít zapojit do testovací fáze, aby během roku 2023 implementovali nový způsob vykazování a hodnocení investic.

6.2. Implementace na bázi dobrovolnosti (testovací fáze)

Tato varianta předpokládá implementaci na bázi dobrovolnosti poskytování příslušných dat regulovanými subjekty s využitím co nejvíce již existujících nástrojů regulačního výkaznictví.

V sektorech elektroenergetiky a plynárenství lze stavět na existující povinnosti provozovatelů přenosové, přepravní a distribučních soustav zpracovat a předávat ke schválení plány rozvoje soustavy. V těchto sektorech je také možné využít existujících regulačních výkazů s úpravami definice vykazovaných položek podle popisů v navrhovaných metodikách. Nabízí se pak dále možnost rozšíření aplikace metodiky na lokální distribuční soustavy na bázi dobrovolnosti, pokud to bude ze strany ERÚ v kontextu dalšího regulačního období považováno za účelné.

V teplárenství v současnosti naopak neexistuje povinnost provozovatelů teplárenských zařízení zpracovat investiční plány nebo plány rozvoje. Regulační výkaznictví pro sektor teplárenství zároveň neobsahuje dostatečný rozsah informací o plánovaných a realizovaných investicích. Nicméně, zde lze stavět na ustanovení § 76, odst. 9, písmena c) EZ, podle kterého je držitel licence na rozvod tepelné energie povinen „poskytovat na vyžádání pověřeným pracovníkům ministerstva, Energetického regulačního úřadu pravdivé informace nezbytné pro výkon jejich práv a povinností“.

Implementaci ve variantě na bázi dobrovolnosti je možné pojmut formou zveřejnění metodického doporučení aplikace metodiky hodnocení efektivity investic regulovanými subjekty, která je akceptována ERÚ. Metodické doporučení by mělo obsahovat popis metodiky hodnocení efektivity investic pro daný energetický sektor s uvedením důvodů pro její implementaci a dále modifikované regulační výkazy tak, aby obsahovaly potřebné položky.

Pro sektor teplárenství je pak potřeba metodickým pokynem ERÚ zavést potřebu tvorby investičních plánů a související nové regulační výkazy analogicky k sektorům elektroenergetiky (12-IA) a plynárenství (22-IA), jak jsou popsány v navrhované metodice hodnocení investic pro sektor teplárenství.

Podobně také v sektoru elektroenergetiky je potřeba metodickým pokynem ERÚ definovat nové regulační výkazy pro vykazování investic provozovatelů distribučních soustav, jak jsou popsány v navrhované metodice hodnocení investic pro sektor elektroenergetiky.

Motivací pro regulované subjekty bude možnost otestování postupu podle budoucí metodiky hodnocení efektivity investic, jehož způsob a výstupy budou akceptované ze strany ERÚ.

6.3. Plná implementace včetně stanovení povinností účastníků trhu

V případě rozhodnutí ERÚ o plné implementaci včetně stanovení povinností regulovaných subjektů a zajištění jejich vymahatelnosti je toto možné také po předcházející fázi testování – předchází implementaci ve variantě na bázi dobrovolnosti, vyhodnocení této fáze a případných úpravách metodiky pro odstranění nesrovnalostí.

Plná implementace si podle našeho názoru vyžádá nezbytné úpravy stávajících legislativních předpisů, kde vycházíme z aktuálního platného právního rámce. V současné době probíhají práce na novém Energetickém zákonu s hlavním cílem implementace posledních požadavků EU na sjednocení trhu s energiemi a harmonizace právního rámce. Vzhledem ke skutečnosti, že jsme obeznámeni se stádiem přípravy nového Energetického zákona ve formě věcného záměru, zde uvádíme přehled relevantních částí tohoto záměru, přičemž některé části věcného záměru byly v mezidobí do Energetického zákona již promítnuty. Následně uvádíme přehled navrhovaných konkrétních úprav platné legislativy.

Věcný záměr nového Energetického zákona obsahuje ve společné části:

J.4.4. v části Schvalovací a stanovovací oprávnění Energetického regulačního úřadu obsahuje mj. oprávnění ERÚ schvalovat desetileté plány rozvoje provozovatele přenosové soustavy, přepravní soustavy a plány rozvoje provozovatelů distribučních soustav a obchodní podmínky operátora trhu.

Dále v částech navrhujících pravidla pro energetické sektory uvádí věcný záměr následující konkrétní návrhy.

Elektroenergetika

D.4. – Povinnosti provozovatele přenosové soustavy – každý druhý rok zpracovávat desetiletý plán rozvoje přenosové soustavy a po jeho schválení ERÚ jej zveřejňovat

E.4. – Povinnosti provozovatele distribuční soustavy – zpracovávat a každé dva roky zveřejňovat plán rozvoje distribuční soustavy na pět let, který po konzultačním procesu se všemi relevantními uživateli soustavy a provozovatelem přenosové soustavy předkládá regulačnímu orgánu ke schválení (nebude platit pro UDS)).

Plynárenství

C.4. – Povinnosti provozovatele přepravní soustavy – každoročně zpracovávat desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy ve stanoveném rozsahu a po jeho schválení jej zveřejňovat

D.4. – Povinnosti provozovatele regionální distribuční soustavy – každoročně zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj distribuční soustavy, a to na období nejméně pěti let

E.4. – Povinnosti provozovatele zásobníku plynu – každoročně zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj zásobníku plynu, a to na období nejméně pěti let

Teplárenství

V sektoru teplárenství věcný záměr nového Energetického zákona neobsahuje konkrétní návrhy na stanovení povinností provozovatelů teplárenských zařízení zpracovávat plány rozvoje / investiční plány.

Pro fázi plné implementace navrhujeme úpravu platných legislativních předpisů v podobě níže uvedených návrhů. Implementaci do nového Energetického zákona předpokládáme analogicky.

Úprava Energetického zákona 458/2000 Sb.

Doplnění § 17 odst. 7, písm. i)

- i) schvaluje desetiletý plán rozvoje přenosové soustavy a desetiletý plán rozvoje, přepravní soustavy, plány rozvoje distribučních soustav a dále schvaluje investiční plán teplárenských systémů CZT s více jak 1000 odběrnými místy; způsob vyhodnocení uvedených investic stanoví Energetický regulační úřad zvláštním předpisem

Úprava § 58k odst. 3:

- (3) Předmětem desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy jsou opatření přijímaná s cílem zajistit přiměřenou kapacitu přepravní soustavy, aby odpovídala požadavkům nezbytným pro zajištění bezpečnosti dodávek plynu. Desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy
  - a) uvádí, které části přepravní soustavy je třeba v následujících deseti letech vybudovat nebo rozšířit,
  - b) vymezuje veškeré investice do přepravní soustavy, o jejichž realizaci nezávislý provozovatel přepravní soustavy rozhodl, a nové plánované investice, které je nutno realizovat v následujících třech letech podle pravidel stanovených předpisem ERÚ,
  - c) stanoví termíny realizace investic podle písmene b).
  - d) provede vyhodnocení plánovaných a realizovaných investic v souladu s předpisem ERÚ a vyhodnocení zdokumentuje a archivuje po dobu 5 let pro potřeby kontroly.

Doplnění nového písmene § 76 odst. 9:

i) každoročně zpracovávat desetiletý investiční plán provozovaného teplárenského zařízení v rozsahu podle zvláštního předpisu ERÚ (Vyhláška o regulačním výkaznictví)

Úprava vyhlášky č. 262/2015 Sb. o regulačním výkaznictví

- Úprava § 10 odst. (1):
  - (1) Ve výkazech investičních výdajů se vykazují skutečné investiční výdaje a související technické údaje a dále plánované investiční výdaje držitele licence. Investiční výdaje položky jsou vedeny v členění a vyhodnoceny držitelem licence podle metodiky uvedené v příloze č. **II. na obnovu a rozvoj.**

- Nahrazení regulačních výkazů 12-IA, 13-IA podle navrhované metodiky pro sektor elektroenergetiky v příloze vyhlášky
- Nové výkazy v příloze vyhlášky:
  - o 12-KI – výkaz souhrnu klíčových ukazatelů obnovy a rozvoje DS a jejich referenčních ukazatelů,
  - o 12-ZS – seznam významných technologických rozvojových záměrů DS, který přináší možnost sdružení jednotlivě vykázaných investic náležejících k určitému významnému technologickému rozvojovému záměru a kvůli jednotnému vyplňování položky Identifikátor významného technologického rozvojového záměru v průběhu více let (přes více výkazů)
  - o 12-ZZ – seznam změn významných technologických rozvojových záměrů DS, který je využit dojde-li v průběhu času ke změně očekávané celkové výše investic, roku začátku realizace nebo roku konce realizace, nebo pokud dojde ke zrušení záměru (před jeho zahájením), nebo pokud dojde k ukončení záměru (z jakéhokoliv důvodu před jeho plánovaným ukončením)
  - o výkaz 13-ZS – seznam významných technologických rozvojových záměrů PS,
  - o výkaz 13-ZZ – seznam změn v seznamu významných technologických rozvojových záměrů PS
- Nahrazení regulačních výkazů 22-IA, 23-IA podle navrhované metodiky pro sektor plynárenství v příloze vyhlášky
- Doplnění regulačního výkazu 33-IA podle navrhované metodiky pro sektor teplárenství v příloze vyhlášky.
- Doplnění znění Certifikovaných metodik pro sektory elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství jako nové přílohy vyhlášky (11).

7. Závěr

V rámci této části projektu jsme zpracovali přehled relevantní legislativy EU včetně jejích trendů vývoje a platné legislativy České republiky.

Pro potřeby implementace metodiky hodnocení efektivity investic v energetických sektorech navrhujeme variantní řešení, které může být použito podle uvážení úřadu ve fázích po sobě jdoucích nebo samostatně pro jednotlivé energetické sektory.

V předchozí kapitole je jsou popsány následující varianty možné implementace:

1. Implementace na bázi dobrovolnosti – testovací fáze.
2. Plná implementace včetně stanovení povinností účastníků trhu.

1. varianta – na bázi dobrovolnosti – by umožnila otestování metodiky a možné provedení úprav po zkušenostech s jejím využíváním regulovanými subjekty. Motivací regulovaných subjektů účastnit se této fáze dobrovolně bude otestování metodiky na vlastních datech, příprava k budoucí plné implementaci a určitá jistota správnosti postupu při plánování jejich investic při aplikaci sjednocené metodiky a způsobu vykazování.

Po otestování provozu metodiky implementované na bázi dobrovolnosti je možné provést vyhodnocení takového provozu a provedení potřebných úprav.

Následně či alternativně, podle uvážení ERÚ, je možné přistoupit v plné implementaci metodiky hodnocení efektivity investic v energetických sektorech. Pro tuto variantu jsme zpracovali návrhy úprav relevantních legislativních předpisů v předchozí kapitole. Předpokládáme zde potřebu úpravy Energetického zákona a Vyhlášky o regulačním výkaznictví. Konkrétní návrhy jsou uvedeny v kapitole 6.3.

T A
Č R

Tento projekt je financován se státní podporou
Technologické agentury ČR
v rámci programu BETA2

www.tacr.cz
Výzkum užitečný pro společnost

